

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației
1.3 Departamentul	Departamentul de Psihopedagogie specială
1.4 Domeniul de studii	Științe ale Educației
1.5 Ciclul de studii	Master
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Management, consiliere și asistență psihopedagogică în instituțiile incluzive / Consilier școlar (Cod COR* 235903), Mentor (Cod COR* 235902) și Designer instrucțional (Cod COR* 235904)

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	PMR2205 Tehnici art-terapeutice la persoanele cu dizabilități						
2.2 Titularul activităților de curs	Lect.univ.dr. Cristina Bălaș-Baconschi						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lect.univ.dr. Cristina Bălaș-Baconschi						
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DA

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					13
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					30
Tutoriat					10
Examinări					10
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual			83		
3.8 Total ore pe semestru			125		
3.9 Numărul de credite			5		

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<ul style="list-style-type: none"> Participarea la cursurile și seminariile de Terapii ocupaționale la persoanele cu dizabilități
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none"> Cunoașterea terminologiei de bază utilizate în evaluarea diferitelor arii ale dezvoltării, precum și a teoriilor științifice valide din domeniul evaluării și intervenției

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Sala de curs, tablă, computer, videoproiector, rețea Internet, platforma MSTeams Cursul se desfășoară sub forma unor prezentări tip power point cu participarea activă a studenților
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	Sala de curs, tablă, computer, videoproiector, rețea Internet, platforma MSTeams

	Seminarul se desfășoară prin prezentări ale unor studii de caz și a unor articole din literatura de specialitate pe diferite teme din problematica tehnicilor art-terapeutice, precum și a unor materiale folosite pentru evidențierea modalităților de intervenție art-terapeutică în cazul diferitelor categorii de dizabilități
--	--

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesional	<p>Elaborează și implementează strategii și programe de prevenție, depistare și intervenție timpurie în contextul TSA.</p> <p>Rezultatele învățării:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Absolventul identifică factorii de risc în contextul TSA, cu scopul prevenirii instalării acestor tablouri patologice. • Absolventul cunoaște factorii etiologici ai diferitelor tablouri patologice din sfera tulburărilor din spectrul autismului. • Absolventul identifică și elaborează strategii de prevenție în TSA. • Absolventul elaborează demersuri de depistare a TSA și a tulburărilor asociate. • Absolventul elaborează programe de intervenție timpurie în TSA. • Absolventul folosește evaluarea de progres pentru a revizui programul terapeutic implementat. • Absolventul utilizează instrumentar psihopedagogic specific intervalului de vârstă 0-3 ani în vederea prevenirii și intervenției timpurii în contextul TSA. • Absolventul cunoaște metode și programe validate empiric adecvate intervenției timpurii în domeniile afectate în cazul TSA. • Absolventul elaborează, aplică și coordonează programe de intervenție timpurie adresate părinților copiilor cu TSA. <p>Realizează un demers diagnostic complex și de diagnostic diferențial în contextul tulburărilor din spectrul autismului prin utilizarea instrumentarului psihopedagogic.</p> <p>Rezultatele învățării:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Absolventul cunoaște teste, probe, instrumente formale de evaluare specifice diferitelor domenii afectate în contextul TSA. • Absolventul cunoaște și aplică în selecția instrumentelor de evaluare diagnostică criterii de calitate psihometrică riguroase aferente acestei funcții a evaluării. • Absolventul realizează diagnosticul diferențial între tulburări cu simptomatologie similară folosind instrumentarul de specialitate adecvat, precum și rezultatele evaluărilor realizate de alți specialiști (psihologi clinicieni, medici, etc.). • Absolventul elaborează instrumente informale sau adaptează instrumente existente care să informeze cât mai acurat și non-discriminativ procesul de diagnostic. • Absolventul realizează recomandări privind efectuarea unor evaluări suplimentare (de natură medicală, psihologică, kinetoterapeutică etc.) în vederea delimitării corecte a tabloului patologic. • Absolventul reevaluează și monitorizează evoluția cazurilor de TSA în vederea identificării celor mai potrivite soluții terapeutice.
-------------------------------	---

- Absolventul formulează în mod adecvat un prognostic în raport cu tipul de TSA, limbaj, comunicare, vârsta, prezența altor tulburări asociate, condiții medicale, inclusiv condiții de mediu.

Elaborează și implementează demersuri de intervenție adecvate copiilor cu TSA, în contextul tendințelor actuale, în plan educațional și terapeutic;

Rezultatele învățării:

- Absolventul elaborează planuri/programe de intervenție și consemnează orice modificare în aceste planuri în vederea ajustării continue a demersului de intervenție din contextul tulburărilor din spectrul autismului.
- Absolventul selectează modalitățile terapeutice adecvate și le corelează cu conținuturile și resursele potrivite, în vederea dezvoltării de abilități și competențe funcționale pentru persoanele cu TSA.
- Absolventul corelează stilurile cognitive specifice elevilor cu TSA, cu strategiile de instruire și cu resurse educaționale / terapeutice corespunzătoare.
- Absolventul utilizează și interpretează evaluările în vederea proiectării unor intervenții terapeutice adecvate în contextul TSA.
- Absolventul desfășoară activități de terapie prin valorificarea rezultatelor cercetărilor din domeniile: neuropsihologiei, psiholingvisticii, psihomotricității, biotehnologiilor, terapiilor ocupaționale, consilierii familiei și persoanelor cu dizabilități.
- Absolventul proiectează și implementează design-uri de cercetare în domeniul TSA, în vederea îmbunătățirii demersului terapeutic.
- Absolventul cunoaște diferite modalități de implementare a diferitelor tehnici de intervenție sub aspectul constrângerilor metodologice, legale, al cerințelor tehnice, dar și al limitărilor, inclusiv în ceea ce privește evidențele științifice actuale.
- Absolventul realizează demersuri de consiliere a părinților și aparținătorilor, în vederea selectării informate a unui program de intervenție.

Proiectarea și implementarea de design-uri de cercetare în domeniul tulburărilor de limbaj și comunicare.

Rezultatele învățării:

- Absolventul cunoaște conținutul, utilitatea și limitele principalelor metodologii de cercetare calitativă și cantitativă aplicabile specificului evaluării și intervenției în domeniul TSA.
- Absolventul aplică adecvat diferitele metode de cercetare în raport cu problematica, dar și cu specificul diferitelor cazuri de TSA.
- Absolventul analizează critic (putere statistică, limite, interpretări) rezultatele cercetărilor pentru a le valorifica în propria activitate terapeutică sau pentru a identifica noi problematice de cercetare.
- Absolventul implementează cercetări-acțiune.
- Absolventul identifică și evidențiază subiecte / teme actuale de cercetare în domeniul evaluării și al intervenției în TSA.
- Absolventul cunoaște cel puțin un program de prelucrare statistică a datelor.
- Absolventul deține abilități de prezentare / diseminare / raportare a rezultatelor cercetării.

Competențe transversale

Aplicarea principiilor și a normelor de etică și deontologie profesională din ghidurile și codurile profesionale bazate pe valorile în acțiune, drepturile, demnitatea și calitatea vieții persoanelor cu TSA.

Rezultatele învățării:

- Absolventul cunoaște codul de etică, deontologie și ghidurile care stau la baza profesiei.
- Absolventul îndeplinește cu responsabilitate sarcinile profesionale aplicând principiile codurilor de etică și deontologie profesională în vederea asigurării unui demers diagnostic, de evaluare și intervenție psihopedagogică.
- Absolventul previne și identifică situațiile și contextele generatoare de abateri la etica și deontologia profesională.
- Absolventul promovează și aplică abordări diagnostice și terapeutice bazate pe dovezi validate științific.
- Absolventul promovează și susține, în cadrul echipei multidisciplinare și a activităților de management școlar și profesional, deontologia profesională, etica și integritatea academică.
- Absolventul realizează cercetări în domeniul psihopedagogiei speciale și incluzive, bazate pe avize de etica cercetării, consimțământ informat și proceduri de lucru transparente.

Cooperarea eficientă în echipe de lucru profesionale, interdisciplinare, specifice desfășurării proiectelor și programelor din domeniile psihopedagogiei speciale.

Rezultatele învățării:

- Absolventul colaborează cu membri ai familiei și cu ceilalți specialiști în cadrul echipei multidisciplinare formate din: specialiști în terapia limbajului, psihopedagogi, audiologi educaționali, psihologi, profesori de sprijin/itineranți, medici, asistenți sociali etc.
- Absolventul asigură consiliere și informare de specialitate membrilor echipei interdisciplinare cu privire la particularitățile tablourilor de tulburare de limbaj și comunicare.
- Absolventul integrează elementele de diagnostic ale întregii echipe, în vederea identificării unor soluții terapeutice adecvate domeniului terapiei limbajului și audiologiei educaționale.
- Absolventul demonstrează abilități de comunicare eficientă în raporturile cu ceilalți membri ai echipei de lucru.
- Absolventul realizează o abordare interdisciplinară a cazurilor de tulburări de limbaj și comunicare, pe baza informațiilor oferite de echipa multidisciplinară.
- Absolventul deține tehnici de rezolvare a conflictelor în cadrul muncii în echipă.

Utilizarea metodelor și tehnicilor eficiente de învățare pe tot parcursul vieții, în vederea formării și dezvoltării profesionale continue.

Rezultatele învățării:

- Absolventul utilizează platformele de e-learning, a învățării de tip blended learning și a bazelor de date internaționale pentru dezvoltarea personală și profesională.
- Absolventul identifică nevoia de învățare continuă, precum și soluțiile adecvate.

	<ul style="list-style-type: none"> • Absolventul analizează critic noile direcții de evaluare și intervenție din domeniul terapiei TSA. • Absolventul utilizează bazele de date internaționale și resursele digitale, în vederea învățării continue. • Absolventul deține competențe digitale care îi permit învățarea continuă. • Absolventul deține abilități de integrare eficientă a competențelor de învățare clasice și moderne pentru a-și asigura învățare continuă.
--	--

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Dobândirea unor competențe practice și metodologice referitoare la: organizarea și desfășurarea activităților de art terapie, specificul aplicațiilor art-terapiei la diferite categorii de dizabilități, de vârstă și în cazuri psihopatologice.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Înțelegerea modalităților de concepere a unor activități de art-terapie adaptate diferitelor categorii de persoane (copii și adulți) cu dizabilități. • Dobândirea de către studenți a abilității de a identifica, selecta și aplica activități și programe de art-terapie pentru diferite categorii de copii cu dizabilități. • Elaborarea și implementarea de tehnici art-terapeutice în instituții incluzive, cabinete și centre. • Formularea și aplicarea de strategii de dezvoltare instituțională. • Identificarea și evidențierea subiectelor / temelor actuale de cercetare în domeniul evaluării și al intervenției art-terapeutice. • Deținerea de către studenți a abilităților de prezentare / diseminare / raportare a rezultatelor cercetării.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
C1. Fundamente conceptuale și metodologice în art-terapie. Competențele specifice ale art-terapeutului	Prelegere interactivă	
C2. Art-terapia vizual plastică. Aplicarea tehnicilor vizual-plastice în cazul diferitelor tipuri de dizabilități.	Prezentare PPT. Dezbateri	
C3. Tehnici art-terapeutice folosite la copiii cu TSA	Prezentare PPT Dezbateri	
C4. Art-terapia și reglarea emoțională a copiilor cu TSA	Prezentare PPT Dezbateri	
C5. Poveștile și basmele terapeutice și folosirea acestora la copii.	Prezentare PPT Discuții pe text	
C6. Meloterapia și stimularea comunicării la copii	Prezentare PPT Discuții	
C7. Meloterapia la copiii cu TSA	Prezentare PPT Analiza de cazuri	
C8. Folosirea tehnicilor psihodramei la copii.	Prezentare PPT Analize de cazuri	
C9. Aplicarea drama-terapiei la copiii cu tulburări comportamentale severe	Prezentare PPT Analize de cazuri	
C10. Art-terapia pentru persoanele cu dizabilități vizuale	Prezentare PPT	

	Abordare interactivă	
C11. Asocierea tehnicilor de art-terapie cu ludoterapia	Discuții pe text	
C12. Art-terapia folosită în cazul copiilor cu tulburări anxioase.	Prezentare PPT Dezbateri	
C13. Practica mimei în cadrul atelierului de art-terapie pentru îmbunătățirea abilităților de comunicare prin ameliorarea capacității de imitație la copiii cu TSA	Prezentare PPT. Problematizare, Exercițiul	
C14. Art-terapie. Cazuri clinice	Discuții Prezentări de caz	

Bibliografie

- American Psychiatric Association (2013) *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders*, Fifth Edition, DSM-5, Washington DC, American Psychiatric Publishing.
- Cameron, H. (2017) Long term music for people with intellectual disabilities and the NDIS. Australian Journal on Music Therapy, Advance online publication.
- Dalley, T. (ed.) (1994). *Art as therapy*, London : Routledge.
- Ducourneau, G. (1997), *Éléments de musico-thérapie*, Paris: Dunod
- Filipoi, S. (1998), *Basme terapeutice pentru copii și părinți*, Fundația Culturală Forum, Cluj-Napoca.
- Forestier, R. (2000), *L'art--thérapie*, Paris : Favre.
- https://digitalcommons.brockport.edu/edc_theses/98
- Karp, M., Holmes, P. (1992), *Psychodrama: Inspiration and Technique*, Routledge.
- Kellerman, P.F. (1992) *Focus on Psychodrama*, London, Jessica Kingsley.
- Liebmann, M. (1991). *Art Therapy for Groups*, London : Routledge.
- Manners, R. ; Stevens, G. ; Chaplin, E. (2003). *Art, drama and music therapies*, in Gates, B. (ed.), Learning Disabilities towards Inclusion, Churchill Livingstone.
- Martin, N. (2009). *Art as an Early Intervention Tool for Children with Autism*, London, Jessica Kingsley Publishers.
- Moschini, L.B. (2005), *Drawing the Line. Art Therapy With the Difficult Client*, New jersey, John Wiley & Sons.
- Osborne, L. (2019) An exploration of music therapy practice with children with visual impairments and profound and multiple disabilities, at:
<https://www.researchgate.net/publication/337991010>
- Pratt, R.R. (2004) Art, dance, and music therapy. *Physical Medecine and Rehabilitation Clinics of North America*, 15, 827–841.
- Preda, V. (2006), *Terapii prin mediere artistică*, Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană
- Rolka, E.,J., Silverman, M.J. (2015) A systematic review of music and dyslexia, *The Arts in Psychotherapy*, 46, 24-32.
- Rubin, J. A. (2005). *Child Art Therapy. 25th Anniversary Edition*, New Jersey, John Wiley & Sons.
- Rubin, J.A. (2001). *Art-terapie. Teorie și tehnică*, București, Ed. Trei.
- Sandle, D. (1998), *Development and Diversity. New Applications in Art Therapy*, Free Associations Books, London.
- Schweizer, C et al. (2014) Art therapy with children with Autism Spectrum Disorders: A review of clinical case descriptions on ‘what works’. *The Arts in Psychotherapy*, 41, 577-593.
- Shemps, J.L., (2008) The Need for Art Therapy in Middle Schools, Counselor Education Master's Theses. 98.
- Van Lith, T et al. (2017) Discovering good practice for art therapy with children who have Autism Spectrum Disorder: The results of a small scale survey, *The Arts in Psychotherapy*, 54, 78-84.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
S1. Analizarea ghidului metodologic de formare pentru profesia de art-terapeut	Expunere. Problematizare	
S2. Adaptarea unui program de terapie prin modelaj în cazul copiilor cu sindrom Down.	Exercițiul. Problematizarea. Dezbateră	
S3. Folosirea unor programe de terapie prin artă în cazul copiilor cu TSA	Analize de cazuri	
S4. Grila de observație art-terapeutică. Componente	Exemplificare	
S5. Implicarea familiei în terapia prin povești terapeutice la copiii cu dizabilități.	Dezbateră	
S6. Exemplificarea unor modalități de desfășurare a ședințelor de meloterapie	Exercițiul	
S7. Realizarea în cadrul grupului de studenți al unor ateliere de art-terapie pentru diferite categorii de persoane cu dizabilități.	Grupuri de lucru	
<p>Bibliografie</p> <p>Filipoi, S. (1998), <i>Basmă terapeutică pentru copii și părinți</i>, Fundația Culturală Forum, Cluj-Napoca.</p> <p>https://scholarworks.bgsu.edu/honorsprojects/1</p> <p>O'Leary, Katie, "The Effects of Drama Therapy for Children with Autism Spectrum Disorders" (2013). <i>Honors Projects</i>. 1.</p> <p>Rehabilitation: Emerging Therapeutic Applications and Potential Neural Mechanisms. <i>Front. Hum. Neurosci.</i> 10:103. doi: 10.3389/fnhum.2016.00103</p> <p>Royer, J. (1995), <i>Que nous disent les dessins d'enfant</i>, Paris: Editions Hommes et Perspectives.</p> <p>Särkämö T, Altenmüller E, Rodríguez-Fornells A and Peretz I (2016) Editorial: Music, Brain, and</p> <p>Schweizer, C., Knorth, E.J., Spreen, M. (2014). Art therapy with children with Autism Spectrum Disorders: A review of clinical case descriptions on 'what works', in <i>The Arts in Psychotherapy</i>, 41, 577-593.</p> <p>Sherwood P.(2004), <i>The Healing Art of Clay Therapy</i>, ACER Press, Melbourne.</p> <p>Vaisvaser S (2019) Moving Along and Beyond the Spectrum: Creative Group Therapy for Children With Autism. <i>Front. Psychol.</i> 10:417. doi: 10.3389/fpsyg.2019.00417</p> <p>Waller, D., Gilroy, A. (1992), <i>Art therapy: a handbook</i>, Open University Press, Philadelphia.</p> <p>West, L. L. (2012) <i>Art Therapy with the Developmentally Disabled</i>, University of Wisconsin Superior.</p>		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității academice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținuturile disciplinei sunt în concordanță cu așteptările reprezentanților comunității epistemice (prin rigoarea științifică a conținuturilor selectate, pornind de la cercetări curente), dar și cu așteptările angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului, respectiv Ministerul Educației, prin asigurarea corespondenței cu tematica concursurilor naționale pentru ocuparea postului de profesor psihopedagog.
- Colegiul Psihologilor din România, a Codului deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică (www.copsi.ro) și a **Procedurilor de atestare în conformitate cu Normele metodologice de aplicare a Legii 213/2004, precum și noile norme publicate în MO nr 268, Partea I din 9 aprilie 2019**

- Registrul Național al Calificărilor din învățământul Superior (<http://www.ncis.ro>)
- Clasificarea Ocupațiilor din România (<http://www.mmuncii.ro/>)

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Răspunsuri corecte în cadrul evaluării	Examen	30%
	Participarea activă în cadrul cursului		5%
10.5 Seminar/ laborator	Elaborarea unui portofoliu care să conțină prezentarea unei ședințe de art-terapie, tehnica la alegere, grup-țintă, participant la alegere	Evaluare portofoliu	50%
	Participarea activă în cadrul seminarului		5%
			1 punct din oficiu
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> • Studentul va demonstra deținerea cunoștințelor și abilităților formate prin intermediul cursului și al seminarului, în proporție de 50%. 			

Data completării
25.09.2023

Semnătura titularului de curs
Lect.univ.dr. Cristina Bălaș-
Baconschi

Semnătura titularului de
seminar
Lect.univ.dr. Cristina Bălaș-
Baconschi

Data avizării în departament
27.09.2023

Semnătura directorului de departament,
Prof. univ. dr. Adrian Marian ROȘAN